

petar hadži boškov

galerija
suvremene umjetnosti
zagreb

12 — 28. 2. 1971.

mladenka šolman

Izložba najnovijih radova Petra Hadži Boškova (svi nastali godine 1970) značila je prvi cjelovitiji susret zagrebačke publike s tim istaknutim makedonskim kiparom.

Ograničenje na njegovo stvaralaštvo samo u jednoj (posljednjoj) godini razočaralo je našu radoznalost. Rado bismo, naime, vidjeli širi raspon njegovih ostvarenja, koji bi nam pružio bogatiju i potpuniju sliku. Ovako, dobili smo je tek djelomično. Bilo bi korisno imati pregled, markiran bar najznačajnijim djelima, svega što je prethodilo ovom trenutku njegove skulpture.

Djela Hadži Boškova predstavljena na izložbi označena su nastojanjem stvaranja ritmiziranih, dinamičkih formi, kojima važan faktor postaje sam prostor. Ona žive u njemu i s njim, ostvarujući svoj puni smisao u interakciji.

Autor, uronjen u svoje doba i okrenut svijetu tehnike, stvara forme koje niču iz njezina duha i nose njegove atribute. Skulpture Hadži Boškova prvi čas videne učine nam se kao dijelovi iz neke mehaničke radionice preseljeni u izložbeni prostor, ali u kontaktu s njima otkrivamo ljepotu, i svako prisjećanje blijeđi pred spoznajom da je umjetnik jednu formu, rođenu u materijalnoj i duhovnoj konstelaciji svakodnevice, znao usmjeriti drugoj svrsi, nastojeći da pronađe tehničkoj civilizaciji vlastiti duhovni korelat u skulpturi.

Ostavljajući po strani tradicionalno zahtjeve oblikovanja volumena i ideale skulpture, Hadži Boškov se okreće metalu kao gradi nastojeći da u njemu ostvari oblik koji će živjeti vlastitim ritmom svladavajući i aktivirajući prostor. Naime, većina njegovih radova posjeduje ritmički dinamizam koji se, ma koliko fizički bio omeđen određenom dimenzijom, nastavlja u imaginarnom prostoru i ne iscrpljuje se u svojoj fizičkoj konačnici. Kao da je određeno djelo dio veće cjeline koju nije potrebno definirati

konačno: dovoljno je odrediti njezin dio koji podrazumijeva kompleksnije cjeline.

Komade metala, duguljastih oblika i nemasivnih profila obrađuje u vertikalne ili horizontalne forme, rjeđe kružne, koje ritmizira usjeklinama drugačijeg karaktera obrade. Izmjenjivanjem ispoliranih, sjajnih i mat partija postiže se i vizuelni efekat koji slijedi i pojačava ritmičku razgibanost površine. »Osim toga, mnogi dijelovi skulptura Hadži Boškova obrađeni su s istančanim traganjem za finim efektima fakture koja vješto spaja suvremeni senzibilitet s delikatnim podsjećanjem na neke estetske dragocjenosti prošlosti. Tu umjetnikov postupak uvodi nešto od kujundžijske suptilnosti makedonskih zlatara, draguljara, rezbara.«¹

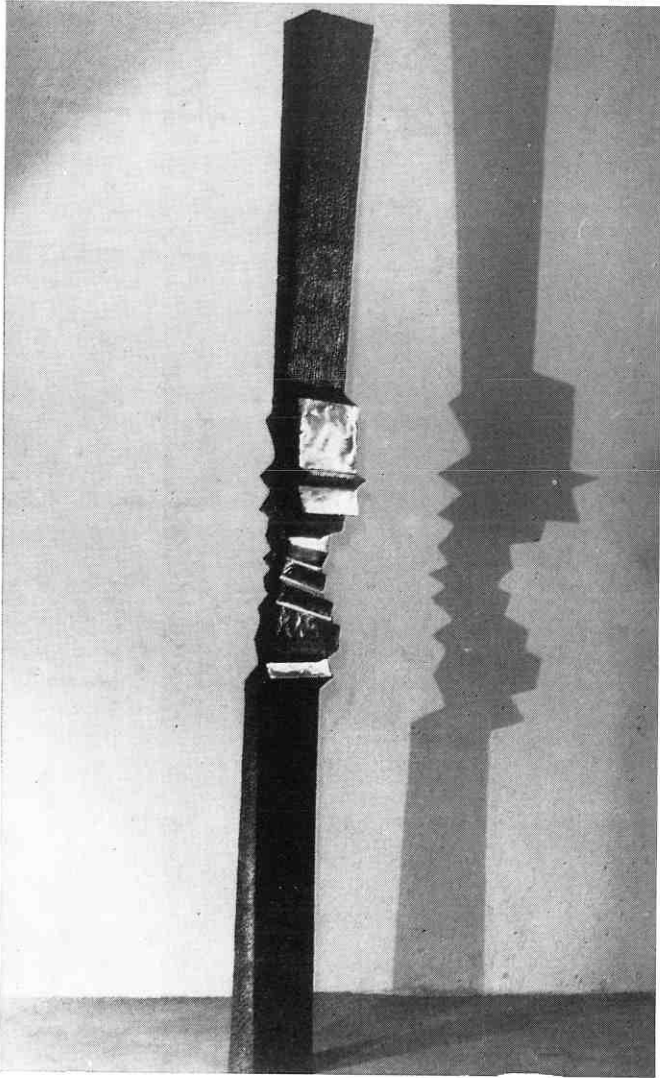
U radovima Hadži Boškova na ovoj izložbi uočavamo dvije različite sfere preokupacija, koje se dotiču u rezultatima konačnih rješenja: organsku i tehničku. Ispravnije rečeno: u različitim slojevima stvarnosti pronalazi poticaje za plastične prostorne kreacije. Ondje gdje mu impresije podrazumijevaju svijet organskog, plastika je formulirana u većoj slobodi i artikulacija metala slijedi ritam koji izmiče strogoj determiniranosti, dok su druge podvrgnute većoj strogosti forme oblikovane oštrim rezanjem, većom tvrdoćom, u njima su prisutne logika i mogućnosti stroja. Te specifičnosti raznorodnih područja autor respektira kao kvalifikaciju individualnog karaktera, ali ih izmiruje u zahtjevu stilskog jedinstva. Nastojanje Hadži Boškova da u skulpturi uobliči svoju ideju suvremenosti, da joj podari dimenziju monumentalnog, da postane svjedočanstvo našeg nemira i težnji, postaje u njegovu djelu realnost koja nas ne ostavlja ravnodušnima.

¹

Boris Petkovski, Predgovor katalogu Petra Hadži Boškova, Galerija suvremene umjetnosti, Zagreb, 12—28. II 1971.

petar hadži boškov
skulptura AEA, 1970.

171

petar hadži boškov
skulptura CRD, 1970.

